

Inhoud

	Pagina
Woord vooraf	7
1. Een mooi begin?.....	9
<i>Genesis 37:1-11</i>	
2. De put in.....	15
<i>Genesis 37:12-36</i>	
3. Een zwarte bladzijde	22
<i>Genesis 38:1-30</i>	
4. In Gods hand.....	28
<i>Genesis 39:1-23</i>	
5. Gevangenispastor	35
<i>Genesis 40:1-23</i>	
6. Hij die leven geeft	42
<i>Genesis 41:1-57</i>	
7. Door God veranderd.....	49
<i>Genesis 42-43</i>	
8. Juda 2.0.....	56
<i>Genesis 44</i>	
9. Vergeving	63
<i>Genesis 45:1-28</i>	
10. Het beloofde land.....	71
<i>Genesis 50:15-26</i>	
Geraadpleegde literatuur	75

Woord vooraf

Als kind hing ik aan de lippen van de juf of meester als er over Jozef werd verteld. In de klas leefden we mee met Jozef, die door zijn broers verkocht werd als slaaf en ook nog eens door de vrouw van Potifar in de gevangenis belandde. Hoe zou het ooit goed komen? Ik herinner me ook hoe spannend het was als verteld werd over de ontmoeting tussen de broers en de onderkoning van Egypte. Wij wisten wie die onderkoning was – maar de broers nog niet!

Toch is de Jozefgeschiedenis (Genesis 37 tot en met 50) zoveel meer dan alleen maar een spannend bijbelverhaal met een geweldig plot. Het is bovenal een getuigenis van de trouw van God. Jozef leerde door de diepte heen te vertrouwen op Gods betrokkenheid, nabijheid en leiding.

De bijbelstudies in dit boek gaan over thema's die zowel in Jozefs leven als in ons leven een rol spelen: karaktervorming; carrière maken; omgaan met lijden en onrecht; niet zien en toch geloven; schuld en vergeving; een instrument zijn in Gods hand; sterven in geloof.

Mijn hoop is dat je door deze bijbelstudies ontdekt dat de God van Jozef ook op jou betrokken is en dat je leert in te zien dat Hij je vertrouwen in de hoogten en de diepten van het leven meer dan waard is.

Anne-Marie van Briemen

1. Een mooi begin?

Genesis 37:1-11

Intro

Tijdens een reünie van mijn oude basisschool ontmoette ik een klasgenoot van wie ik me herinner dat ze een nare jeugd had. Als je zo'n moeilijke start hebt gehad – wat doet dat dan met je leven? Het ontroerde me dat er nu tegenover mij een sterke vrouw met uitstraling stond. Tot mijn verbazing vertelde ze dat ze achteraf kon zien hoe God haar door die moeilijke jaren had gesleept. Ze vertelde hoe die periode in haar leven haar karakter gevormd had. Daardoor kon ze nu zijn wie ze was: een wijze vrouw, die door haar eigen ervaringen voor veel anderen van grote betekenis is.

Leessleutel

Neem de tijd om Genesis 37:1-11 te lezen.

- Verplaats je al lezende in het bijbelgedeelte: wie zegt wat, hoe reageren de hoofdpersonen op elkaar, wat zie je?
- Kies vervolgens één persoon (of een groep personen) uit en lees het gedeelte nog een keer alsof jij die persoon zelf bent.
- Welke gevoelens en gedachten komen er bij je boven? Wat zou je willen zeggen, vragen of doen?

Context

Wie de hoofdstukken vóór Genesis 37 leest, ontdekt dat het in de familie van Jakob niet soepel loopt. Er is sprake van ruzie, jaloezie en onvrede. Het boterde al niet tussen de broers Ezau en Jakob; het liep ook stroef tussen Rachel en Lea, de twee vrouwen van Jakob. De spanning die in Jakobs familie voelbaar is, wordt doorgegeven aan de volgende generatie. Dat is wat we aantreffen in deze eerste studie: een familie waarin jaloezie en haat de rode draad vormen. Broers die ruzie hebben en elkaar naar het leven staan. Nee, een mooi begin is het niet.

Aantekeningen

Vers 1-2

De geschiedenis van Jozef begint met zijn vader: 'Dit zijn de afstammelingen van Jakob.' (vers 2a) Die nakomelingen van Jakob zijn een hele rij broers met vier verschillende moeders: de zussen Lea en Rachel en de slavinnen Bilha en Zilpa, zie Genesis 35:23-26.

Opvallend is dat niet Ruben, als oudste zoon, een belangrijke rol krijgt in de familiegeschiedenis, maar zijn jongere broer Jozef. Hij is 17 jaar en is het hulpje van zijn grote broers die de kudde weiden. Alle praatjes die over zijn broers de ronde doen vertelt hij aan hun vader.

Vers 3-4

Jozef is het lievelingskind van zijn vader. Jakob had lang moeten wachten tot hij van zijn lievelingsvrouw Rachel een kind kreeg. Dat was Jozef. Later werd nakomertje Benjamin geboren, maar bij de geboorte stierf Rachel. Zou het daarom zijn dat niet Benjamin het lievelingskind was, maar Jozef? De liefde voor Rachel richt Jakob op Jozef. Iedereen in de familie weet dat. Het is te zien aan die mooie veelkleurige mantel, maar het is ook voelbaar. Jakobs liefde is vooral voor Jozef. Zijn broers kunnen hem daarom niet uitstaan.

Vers 5-8

Net als zijn vader droomt Jozef dromen met betekenis. De korenschoof van Jozef komt overeind, terwijl de schoven van zijn broers rondom hem buigen. Vol hoon en woede vragen zijn broers of Jozef soms van plan is koning over hen te worden.

Vers 9-11

Wanneer Jozef een tweede droom vertelt, wordt het zelfs zijn vader te gek. Moeten vader Jakob, zijn moeder (de gestorven Rachel) en de elf broers buigen voor Jozef – zoals de zon, de maan en de sterren? De eerste droom ging nog over het veld met schoven, maar de tweede droom gaat daar ver bovenuit. Is de hemel hierbij betrokken? Wat voor droom is dat voor zo'n jonge jongen?

Jakobs reactie doet denken aan Maria (zie Lukas 2:19). Net als Maria blijft hij nadenken over wat gebeurd is. Die dromen moeten iets betekenen – maar wat?

Uitleg

Wie het leven van Jozef overziet, raakt onder de indruk van hoe God door hem heen heeft gewerkt. Een gewone jongen die het schopt tot onderkoning van Egypte. Jozef, die door zijn wijsheid en inzicht voorkomt dat Egypte en de omliggende landen omkomen van de honger. Jozef, die op ongekende wijze zijn broers vergeeft en hen liefheeft. Je zou jaloers worden op zo'n karakter!

Toch begint Jozefs levensverhaal heel anders. We ontmoeten in ons bijbelgedeelte een 17-jarige jongen, die opgroeit in een familie met een twijfelachtige reputatie. De vrouwen van zijn vader staan elkaar voortdurend naar het leven (Genesis 30:1-24), Jozefs broers draaien hun hand niet om voor een moordpartij (Genesis 34:25-27) en zijn vader Jakob bedroog zijn vader en zijn broer Ezau (Genesis 27:1-27). Jozef zelf is ook geen lieverdje. Hij denkt dat de wereld alleen om hem draait. Hij is zo verwend door zijn vader dat hij blind is voor de reactie van zijn broers. Terwijl hij pronkt met zijn jas en vertelt dat in zijn dromen iedereen voor hem buigt, beginnen zijn broers hem meer en meer te haten. Dat moet wel misgaan ...

Zo begint het leven van Jozef. Als je naar zijn verscheurde familie kijkt, wijst niets erop dat God in de toekomst door Jozef heen grote dingen zal gaan doen. Sterker nog: waar is God überhaupt te vinden in de jeugd van Jozef, te midden van ruzies, jaloezie en

haat? Het is alsof God zich hier niet laat zien. En toch ... ook al is er nog niets te zien van een hoopvolle, goede afloop, achter de schermen werkt God aan een toekomst waarin Jozef wordt gebruikt om zijn volk te redden.

Gespreksvragen

1. Hoe goed kon jij opschieten met je broer(s) en/of zus(sen) toen je opgroeide?
2. Neem een groot vel papier en probeer met elkaar de stamboom van Jozefs familie in kaart te brengen.
 - a. Geef in ieder geval Jakob en zijn vrouwen, Jozefs broers en zus een plek, eventueel ook Jozefs grootouders. Je vindt in Genesis 29, 30 en 35 veel namen en onderlinge verbanden.
 - b. Schrijf erbij wat je weet over hun gedrag en hoe ze zich tot elkaar verhouden.
3. In ons tekstgedeelte lezen we drie keer dat Jozefs broers hem haten. Dat is kwalijk, maar tegelijkertijd hadden ze thuis geen goede voorbeelden. Ze kopiëren het gedrag van hun ouders.
 - a. In de wet van Mozes staat de zinsnede: 'Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde'. (Exodus 20:5b, NBV) Hoe zie je dat in deze familie gebeuren?
 - b. Als je kijkt naar je eigen familie, zie je dan gedragspatronen die worden doorgegeven?
 - Met welke patronen ben je blij?
 - Welke patronen zou je graag willen doorbreken? Wat is daarin een eerste stap?
4. Als er in jouw familie ruzie is, waar gaat het dan meestal over? Hoe gaan jullie daarmee om? Wordt het uitgepraat, uitgevchten, verzwegen of blijft het sluimerend aanwezig?
5. Heb jij weleens een droom gehad die zo sterk bij je binnenkwam dat je het gevoel had dat die iets te zeggen had over jouw leven? In hoeverre had dat voor jou met God te maken? Wat heb je met die droom gedaan en hoe werkt die door in je leven?
6. Schrijf naar aanleiding van dit tekstgedeelte een (kort) gebedspunt op. Rond de bijbelstudie af met een gebedsmoment, waarin elk kringlid de gelegenheid heeft om het gebedspunt voor te lezen/bidden.

